

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (18)

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

Dossiernummer
2402488

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Markusberget i Vilhelmina kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet Markusberget beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

Fakta om naturreservatet

Namn	Markusberget
Dossiernummer	2402488
NVR-id	2064925
Kommun	Vilhelmina
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	5 km SO om Stalon
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Statens Fastighetsverk
Fastigheter	Skönvik 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	197 hektar
Areal skogsmark	184 hektar
Areal produktiv skog	164 hektar
Areal öppen våtmark	3 hektar
Areal vatten	5 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets naturskogsartade boreala barrskogar samt dess våtmarker, sjöar och vattendrag. Områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär ska bevaras. Syftet är också att vårda och bevara den

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska dels uppnås genom att skogsmark och övriga naturmiljöer i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik. Naturliga processer såsom översvämning, stormfällning, skogsbrand, frostvittring, ras och skred samt svampars och insekters nedbrytning av ved med mera tillåts fortgå ostört. Syftet ska även kunna uppnås genom att:

- naturvårdsbränna och utföra brandefterliknande åtgärder
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- återställa strukturer och hydrologi i våtmarker, sjöar, vattendrag och påverkade skogsmiljöer
- ta bort främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Markusberget är ett relativt stort område med höga bevarandevärden kopplat till dess naturvärden och även dess värden för friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets naturskogar som är tydligt brandpräglade.

Reservatet erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja orörd natur genom vandring, bärplockning och annat.

Området är till stora delar präglat av historiska skogsbränder och i viss mån äldre tiders skogsbruk. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av naturvårdande skötsel. Att området ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

I reservatet finns viktiga livsmiljöer för många naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter som är beroende av naturskogsmiljöer och därför har mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång, eller bro,
5. anlägga ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

9. plantera öppen mark med träd, buskar eller energigrödor,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnäringsämnen,
11. inplantera för området främmande arter eller stammar,
12. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,
14. utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av vandringshinder.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, rastplats, eldstad, bro, spång, stigar och leder,
4. borttagande av förfallna byggnader och andra anläggningar,
5. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål och forn- och kulturlämningar genom plantryckning, röjning och avverkning av enskilda träd och buskar eller liknande åtgärder,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

6. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar, anläggande av brandgator och liknande åtgärder, samt stängsling av naturvårdsbrända delar,
7. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom att röja och fälla buskar och träd; stängsla; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; lägga igen diken samt genomföra markstörning,
8. skötselåtgärder i våtmarker och hydrologiskt påverkad skog genom röjning av buskar och träd, igenläggning av diken, slätter, bete eller annan markstörning eller liknande åtgärder,
9. fysisk och hydrologisk återställning i vattendrag genom återställning av rätade bäcksträckor, borttagande av vandringshinder eller andra liknande åtgärder,
10. borttagande av främmande arter,
11. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och lavar, samt svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (SFS 1971:437) eller att framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) reglering av Malgomajs vattenstånd i enlighet med gällande vattendomar, servitut eller nyttjanderätter inklusive utsättning av fisk i enlighet med gällande vattendomar eller förordningen om fisket, vattenbruket och fiskenäringen (1994:1716),
- d) normalt underhåll av befintliga vägar, leder och stigar. Träd som fallit över väg/led/stig får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
- e) uppförande av sittplats och bänk, grillplats, vindskydd, skoterbro, brygga eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,
- f) uppförande av jakttorn,
- g) att kvista träd och att röja buskar och sly från jaktpass i syfte att upprätthålla siktgator i skog. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

- h) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- i) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

Markusberget naturvärdesinventerades av Länsstyrelsen år 2003 i den stora inventeringen av Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar (SNUS), och konstaterades då hysa höga naturvärden.

Bildandet av naturreservatet Markusberget ingår i regeringsuppdraget Skydda värdefulla statliga fjällnaturskogar som tilldelades Naturvårdsverket 2022¹. Uppdraget innebär att utpekade områden med höga naturvärden på statens mark ovan odlingsgränsen, vilka sammanställdes i Skogsutredningen 2020 (SOU 2020:73), ska få ett formellt skydd så att deras naturvärden bevaras.

Samråd om områdets avgränsning har genomförts mellan Naturvårdsverket och markägaren Statens Fastighetsverk.

Inför remiss har berörda samebyar samt Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer beretts möjlighet till konsultation i enlighet med 2 § lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Länsstyrelsen har därefter i februari 2025 genomfört konsultation med Vilhelmina norra sameby. Berörd sameby har även beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut och skötsleplan.

¹ Naturvårdsverket. 2022. *Skydda värdefulla statliga fjällnaturskogar*.
<https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/pagaende-regeringsuppdrag/skydda-vardefulla-statliga-skogar-ovan-och-i-nara-anslutning-till-gransen-for-fjallnara-skog/> [läst 2025-02-05]

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Vilhelmina kommun meddelar att de inte har någon erinran i ärendet.

Statens fastighetsverk (SFV): SFV konstaterar i sitt yttrande att de har lämnat in en hemställan till regeringen avseende den tidigare Skogsutredningens beslut om att bilda naturreservat på SFV:s marker samt att regeringen ännu inte har fattat beslut rörande hemställan. SFV anser att Länsstyrelsen bör avvakta beslut om att bilda Markusberget tills dess Regeringen återkommit om marken ska överföras till Naturvårdsverket eller inte.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att frågan om eventuell marköverföring inte behöver lösas innan beslut om bildande av naturreservat fattas.

Skogsstyrelsen ser det aktuella området lämpat för reservatsbildning.

Sveriges geologiska undersökningar meddelar att de avstår att yttra sig.

Sametinget skriver i sitt yttrande att det är viktigt att det samiska kulturlandskapet och historia synliggörs samt att föreskrifterna för naturreservatet inte hindrar samisk markanvändning. Sametinget noterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Genom naturreservatsbeslutet bevaras långsiktigt markerna med deras naturtyper och kulturhistoria. Länsstyrelsen är intresserad av att få ökad kunskap om länets naturreservat och framförde också det i remissen med förslaget till beslut. Liksom i remissen med förslag till beslut och skötselplan är renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) och att framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning undantaget från naturreservatets föreskrifter (undantag b). I skötselplanen (kapitel 5) förtydligas också

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

att både Länsstyrelsen och berörd sameby kan ta initiativ till samråd om skötsel av naturreservatet.

Sámiid Riikkasearvi (Svenska Samernas Riksförbund/SSR) anser att det är viktigt att naturreservaten inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet. SSR erinrar om att det är av stor vikt att länsstyrelsen beaktar vad berörd sameby framför såväl vad gäller reservatsbesluten som skötselplanerna. Utöver detta har SSR ingen erinran.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har genomfört konsultation med Vilhelmina norra sameby. Samebyn har också fått remissförslaget. Inga synpunkter har inkommit från samebyn i remissen. Enligt skötselplanen ingår, liksom i remissförslaget, samråd med samebyn vid planeringen av genomförandet.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) är positiva till att Markusberget skyddas som naturreservat. Särskilda synpunkter har lämnats kopplat till den föreslagna åtgärden naturvårdsbränning och brandeferliknande åtgärder. VOF betonar vikten av att Länsstyrelsen har kunskap om områdets fågelliv, att hänsyn tas till fågellivet vid planerade åtgärder, att naturvårdsbränning inte genomförs under häckningstid samt att eventuella leder inte dras så de stör häckande rovfåglar.

Länsstyrelsens kommentar: Vid genomförande av olika skötsel- och förvaltningsåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper göras i varje enskilt fall. Inför en naturvårdsbränning genomförs därför en mycket noggrann planering i fält, ofta under flera säsonger. Förekomster av olika skyddsvärda arter som kan behöva tas hänsyn till noteras och registreras. För att inhämta ytterligare kunskap sker vid behov även samråd med lokala ornitologer eller annan expertis. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (fåglar eller andra organismgrupper) där förekomsten kan komma att äventyras av en bränning tas det med i planeringen. Exempelvis genom val av tidpunkt eller justering av gränserna för bränningsområdet så att arten/arterna inte påverkas eller påverkansgraden minimeras. Inga leder är planerade i reservatet.

Ångermanälvens vattenregleringsföretag meddelar att de inte har några synpunkter på förslag till beslut och skötselplan men poängterar

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

att det är viktigt att pågående regleringsverksamhet i Malgomaj beaktas vilket även inkluderar möjligheten bedriva tillsyn på deras verksamhet.

Länsstyrelsens kommentar: Undantag från föreskrifterna för att bedriva vattenreglering av Malgomajs vattenstånd är inkluderat i beslutet, undantag c. Undantaget har efter remissen förtydligats genom ett tillägg i undantagsskrivningen om att utsättning av fisk i enlighet med gällande vattendomar eller förordningen om fisket, vattenbruket och fiskenäringen (1994:1716) även inkluderas.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Naturreseptatet Markusberget ligger ca 5 km sydost om Stalon och utgörs av ett relativt stort sammanhängande naturskogsområde på Markusbergets öst-, väst- och sydsluttningar. I två smala stråk når reservatet ned till den reglerade sjön Malgomaj. I nordväst finns några små, ej namngivna tjärnar och en liten bäck som avvattnar dessa åt sydväst. Några mindre, ej namngivna våtmarker finns också i reservatet.

Skogen i området utgörs nästan uteslutande av en ca 150-årig bränna. Tallskog dominerar i de branta syd- och östsluttningarna. I dessa delar finns ett påtagligt inslag av äldre brandljudsförsedda överståndare med en ålder på 200 till 250 år. Här finns också bitvis allmänt med död ved. På toppartiet och i de mer flacka sluttningarna utgörs skogen huvudsakligen av grandominerade barrblandskogar, delvis lågproduktiva och märkta av höjdläget. I dessa delar är det mestadels ont om död ved förutom en del toppbrott och klena barrträdslågor som tillkommit genom självgallring. I huvuddelen av området saknas avverkningsspår helt men i västsluttningen förekommer det allmänt med gamla dimensionsavverkningsstubbar. Här överlevde troligen merparten av skogen branden varefter ett omfattande virkesuttag skett.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Markusberget är ett värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till naturskogar, våtmarker, och vattendrag. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området har också höga värden för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet.

Det bedöms kunna finnas hydrologiskt påverkade skogar, myrar och vattendrag. Därför är det motiverat att möjliggöra återställande åtgärder för hydrologi.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Markusberget där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Markusberget har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Markusberget ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd².
- Området ligger i ett landskap med hög koncentration av flera andra skyddade områden och skogar med dokumenterat höga

² Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

naturvärden. Därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå³. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Formellt skydd av värdefull natur, varav naturreservat utgör en stor del, är ett av de viktigaste verktygen för att nå målen om biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar, 184 hektar skogsmark, 3 hektar våtmarker samt 5 hektar vattendrag och sjöar med de typiska arter, strukturer och processer som hör till de olika naturtyperna. Skyddet stärker därmed möjligheterna att nå miljömålen Myllrande våtmarker, Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Naturreservatet berörs av ett kärnområde för rennäringen som är av riksintresse. Utöver detta berörs inte naturreservatet av några riksintressen och är inte utpekad i Vilhelmina kommuns översiktsplan.

Vilhelmina kommun har tillsammans med Åsele och Dorotea tagit fram planeringsdokumentet Vindkraftsplan för Södra Lappland som fastställdes 2010. I planen har ett antal utredningsområden för vindkraft identifierats. Markusberget ingår inte bland de identifierade områdena. I vindkraftsplanen anser kommunerna vidare att storskalig vindkraftsetablering i känslig naturmiljö inte bör ske.

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

Naturreseptatet berörs inte av några gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen därför att detta beslut om bildande av naturreseptatet Markusberget är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

För anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12. kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (SFS 1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Enligt 1 § terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) är det förbjudet att köra på barmark i terräng med motordrivna fordon,
- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § KML är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 – 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Anna Jonsson, naturvårdshandläggare, som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

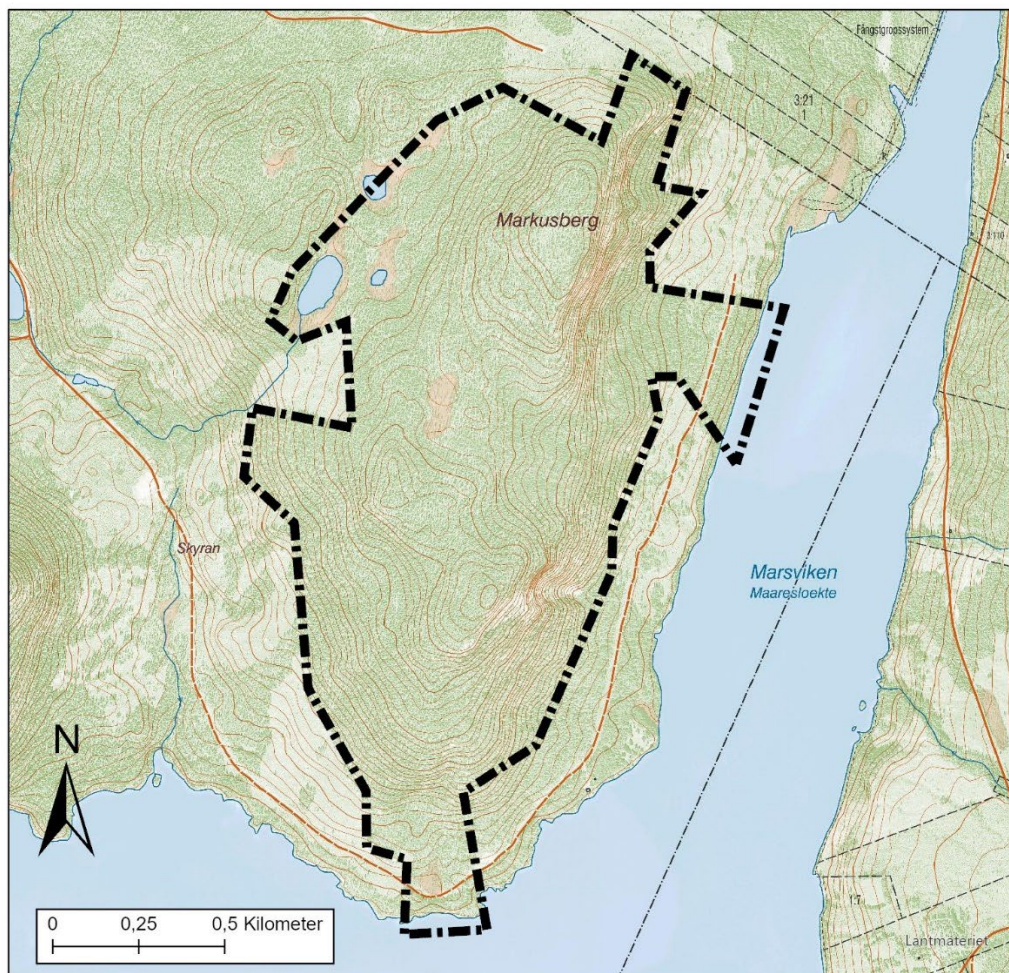
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

Bilaga 1

Naturreservat

Bilaga 1 till beslut med
diarienummer 1498-2025

 Gräns naturreservat

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslutskarta för naturreservatet Markusberget i Vilhelmina kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut

1 (8)

Datum

2025-12-17

Diarienummer

511-1498-2025

Skötselplan för naturreservatet Markusberget i Vilhelmina kommun

Vy över Markusbergets östsida. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

1 Skötselområden för naturmiljöer

Naturreservatet är indelat i fyra skötselområden. För varje skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter som utgör ett hot mot den biologiska mångfalden inte ska förekomma och om sådana påträffas bör dessa tas bort.

1.1 Skötselområde 1: Brandpräglad naturskog med liten påverkan från skogsbruk (186 ha)

Beskrivning

Omfattar all gammal skog i naturreservatet.

Bevarandemål

- Skogen ska präglas av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skogens struktur och sammansättning ska vara påverkad av brand. I perioder efter en störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglat landskap.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Bränning

Området bör naturvårdsbrännas där det är tekniskt möjligt. En bränning syftar till att upprätthålla eller återskapa en brandpräglad skogsstruktur med de

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

strukturer och arter som är knutna till brand. En bränning kan medföra ökad öppenhet, skiktning och föryngring av främst tall och löv; ökad mängd död ved och strukturer som brandljud som kan medföra ökad livslängd på träden. Skötselområdet kan delas upp och brännas i mindre delar om det bedöms lämpligt. Exakt avgränsning och frekvens för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning.

Stängsling

Om den föryngring som kommer efter en bränning bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete kan stängsling genomföras.

Brandefterliknande åtgärder

Om bränning inte är möjlig att genomföra kan olika brandeafterliknande åtgärder genomföras för att främja strukturer och arter som är knutna till brand. Det kan ske genom att ringbarka och kata tallar och granar. Åtgärderna ska göras manuellt och med försiktighet.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

1.2 Skötselområde 2: Våtmarker med möjlighet till hydrologisk restaurering (6 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar alla våtmarker i naturreservatet. Myrarna förefaller ha en ostörd hydrologi.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.

- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Våtmarkerna ska i huvudsak lämnas för fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå ostört.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

1.3 Skötselområde 3: Sjöar och vattendrag (1,7 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar de små, ej namngivna sjöarna i nordväst och den bäck som avvattnar dem.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets sjöar och vattendrag inklusive svämplan ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Vattenkvalitén ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.

Datum

2025-12-17

Diarienummer

511-1498-2025

- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk restaurering

Där vattenmiljön påverkats negativt av exempelvis flottsåtgärder kan restaurering för återställning av hydrologin genomföras.

1.4 Skötselområde 4: Reglerad sjö (3,7 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar de delar av den reglerade sjön Malgomaj som ingår i reservatet.

Bevarandemål

Inga bevarandemål har formulerats för detta skötselområde.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder är aktuella för detta skötselområde.

2 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Beskrivning

Naturreservatets ligger cirka 6 kilometer söder om Stalon, naturskönt med en bergstopp och vacker utsikt över sjön Malgomaj. Naturreservatet har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva förhållandevis opåverkad natur och att nyttja området till exempelvis jakt, vandring, bär- och svampplockning.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
511-1498-2025

En skogsbilväg som löper från Stalon ansluter till reservatet norrifrån och det går att ta sig till reservatet med egen båt från sjön Malgomaj.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Åtgärder för friluftsliv

- Minst en informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

3 Gränsmarkering

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar.

4 Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får uppföras och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

5 Samråd med rennäring

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför skötselåtgärder i naturreservat som kan medföra påverkan på rennäringen. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

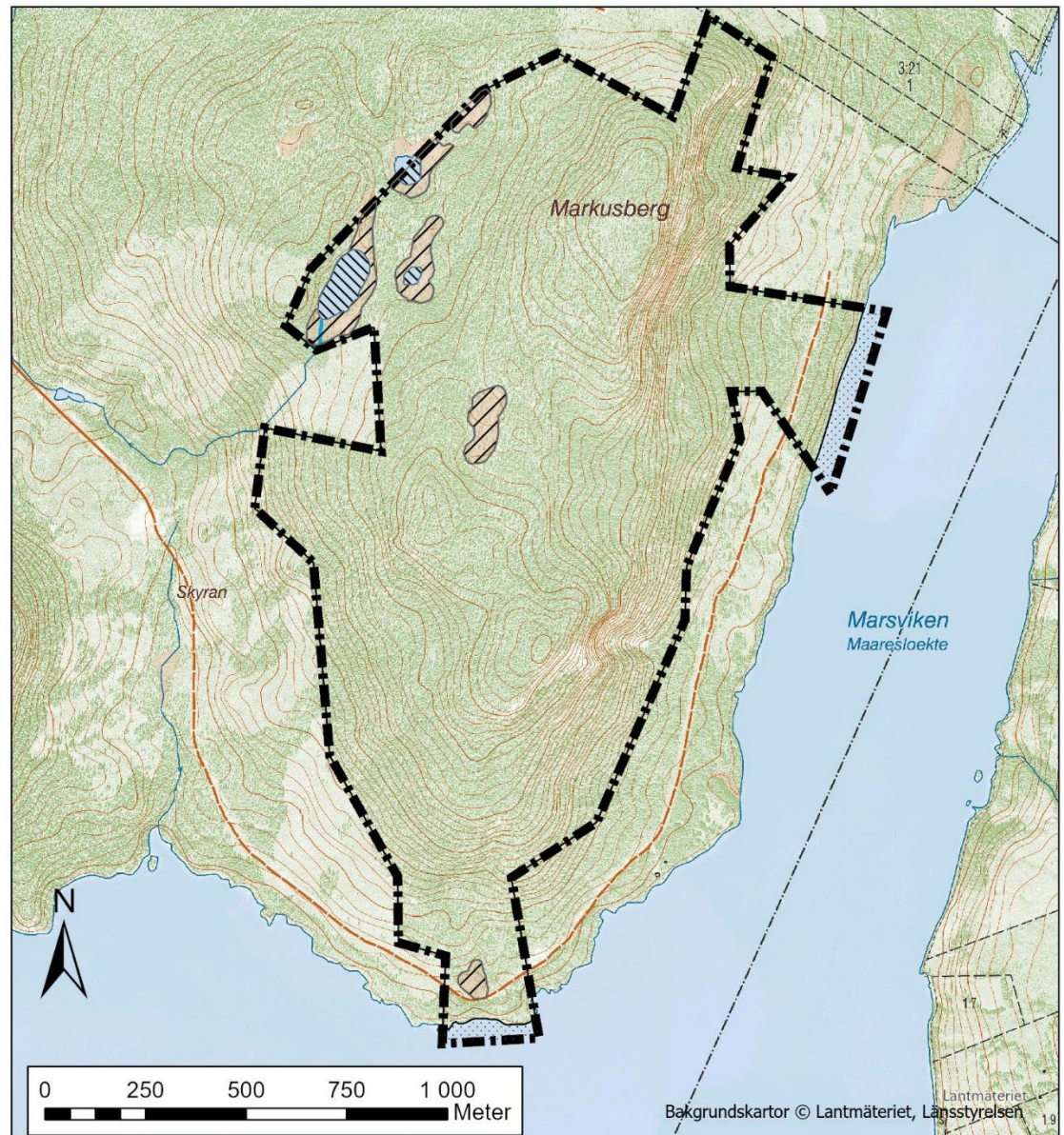
6 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av naturreservatet.

7 Bilagor

1. Karta över skötselområden

Bilaga 1

Bilaga 1. Karta med skötselområden

	1. Brandpräglad naturskog		3. Vattendrag
	2. Våtmarker		
	3. Oreglerad sjö		
	4. Reglerad sjö		

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta över skötselområden i Markusbergets naturreservat.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3

1 (2)

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1498-2025

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1498-2025

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.